

Målnummer: 173-02 **Avdelning:** 2

Avgörandedatum: 2002-11-19

Rubrik: Skillnaden mellan ett konverteringslåns nominella belopp och dess nuvärde har i visst fall inte ansetts utgöra någon kostnad för det låntagande bolaget. Förhandsbesked angående inkomstskatt.

Lagrum:

Rättsfall:

- RÅ79 1:97
- RÅ83 1:77
- RÅ 1983 Aa 109
- RÅ 1987 not. 241

REFERAT

I en ansökan hos Skatterättsnämnden om förhandsbesked anförde X AB (bolaget) bl.a. följande. Bolaget överväger att ge ut sådana konvertibla skuldebrev som avses i 5 kapitlet aktiebolagslagen. Skuldebreven kommer således att innehålla utfästelse från bolaget om att borgenärerna - skuldebrevsinnehavarna - har rätt att byta sin fordran mot aktier i bolaget i enlighet med de närmare villkor, som kommer att föreligga. Nämnden äger utgå från att bolaget kommer att uppfylla alla de krav som anges i aktiebolagslagen samt andra aktuella lagar och författningar. - Samtliga de villkor för konverteringslånet som diskuteras och som får betydelse i detta ärende är ännu inte exakt angivna. För besvarandet av de nedan ställda frågorna är detta emellertid inte nödvändigt.

För åskådliggörande av bakgrunden till de ställda frågorna används följande exempel, vilket principiellt sett motsvarar vad som beräknas komma att gälla för bolagets konverteringslån.

Skuldebrevens nominella belopp:	100 kronor.
Antal skuldebrev:	Bestäms senare.
Företrädesrätt till teckning:	Ges bolagets aktieägare.
Emissionsskurs:	100 kronor för varje skuldebrev.
Nominell ränta:	Tre procent per år.
Marknadsräntan vid emissionsbeslutet för motsvarande lån utan konverteringsrätt:	Högre än tre procent per år.
Lånets löptid:	Tre år.
Konverteringsrätt:	För varje skuldebrev får en aktie tecknas.
Konverteringskurs:	Något lägre än den nuvarande börskursen.
Konverteringsperiod:	Konvertering får ske under hela det sista året av lånets löptid.
Aktier som avses:	Aktier av viss serie som bolaget redan har utgivit.

Som framgår av det angivna kommer den nominella räntan att understiga marknadsräntan för motsvarande lån utan konverteringsrätt. Att emissionskursen likväl beräknas kunna sättas till ett belopp motsvarande det nominella beror på att konverteringsrätten har ett förväntningsvärde, vilket - förenklat uttryckt och utan krav på exakthet - beräknas täcka skillnaden mellan nuvärdet av marknadsräntan och den nominella räntan under lånets löptid. - Skillnaden mellan det nominella beloppet på skuldebreven och det nuvärde, som - utan hänsyn till värdet på konverteringsrätten - kan beräknas på dessa med utgångspunkt i den faktiska räntan benämnes vanligen kapitalrabatt. Denna uppkommer genom att långivarna - de som köper

skuldebrev - för att erhålla en nominell fordran på bolaget om 100 kr per skuldebrev löpande med tre procent årlig ränta är beredda att lämna ifrån sig ett belopp som högst motsvarar det angivna nuvärdet. - Om nuvärdet för ettvarit skuldebrev med bortseende från värdet på konverteringsrätten antas vara 90 kr, blir kapitalrabatten (100 - 90 =) 10 kr. - Fråga är således om en emission av skuldebrev som ekonomiskt sett består av två delar, vilka juridiskt sett inte kan separeras. - Den ena delen av det ekonomiska värdet utgörs av själva lånet (vilket - såsom framgår av det ovan angivna - beräknas till sitt nuvärde). Den andra utgörs av rätten att i framtiden få konvertera till aktier i bolaget. Konverteringsrätten värdesätts - förenklat uttryckt - till skillnaden mellan å ena sidan vad som betalas för skuldebrev och å andra sidan deras beräknade nuvärde, dvs. marknadsvärdet. I praktiken brukar värdet på konverteringsrätten beloppsmässigt motsvara eller mycket nära motsvara kapitalrabatten. - Bolaget avser att följa vad som anges i Redovisningsrådets rekommendation RR 3 punkt 29, dock att beloppet, enär aktiebolagslagen ändrats sedan RR 3 antogs, kommer att föras till överkursfonden. - Bolaget hemställer att Skatterättsnämnden besvarar följande frågor.

Fråga 1: Utgör skillnaden mellan lånets nominella belopp och dess beräknade nuvärde, dvs. kapitalrabatten, principiellt sett en avdragsgill kostnad för bolaget?

Fråga 2: Är denna kostnad - om fråga 1 besvaras jakande - avdragsgill för bolaget i den takt den framkommer som en kostnad i bolagets redovisning genom en tillämpning av bestämmelserna i RR 3? Om så inte är fallet, är frågan vid vilken tidpunkt avdragsrätten eljest inträder.

Skatterättsnämnden (2001-12-21, André, ordförande, Brydolf, Tollerz, Virin) yttrade: Förhandsbesked - Bolaget är berättigat till avdrag för belopp motsvarande skillnaden mellan lånets nominella belopp och dess vid emissionen beräknade nuvärde i den takt som den framkommer som en kostnad i bolagets redovisning i enlighet med punkt 29 i Redovisningsrådets rekommendation, RR 3, Redovisning av fordringar och skulder med hänsyn till räntevillkor och dold räntekompensation. Om konvertering sker före lånets förfallodag är bolaget inte berättigat till avdrag för den del av skillnaden, som är hänförlig till konverterade skuldebrev, i den mån den belöper på tid efter det att de konverterats. - Motivering. - Ett aktiebolags utgifter för lånat kapital utgör avdragsgilla omkostnader vid taxeringen. Härigenom blir bl.a. den ränta som ett bolag betalar till sina långivare avdragsgill. Ger ett bolag ut ett lån till underkurs föreligger avdragsrätt för skillnaden mellan skuldebrevets nominella belopp och det belopp som det låntagande bolaget får in vid utgivningen. - Enligt 5 kap. aktiebolagslagen (1975:1385) skall konvertibla skuldebrev innehålla en rätt för innehavaren att byta sin fordran enligt skuldebrevet mot aktier i bolaget (konverteringsrätt). Bolaget avser att till sina aktieägare emittera konvertibla skuldebrev med en räntesats (formell ränta) understigande en marknadsmässig räntesats beräknad på ett lånebelopp motsvarande lånets nominella belopp, dvs. det belopp som bolaget förbinder sig att betala vid lånetidens utgång om inte konverteringsrätten utnyttjas. Värdet på skuldebrev vid emissionen kommer därför - om man bortser från konverteringsrätten - att understiga lånets nominella belopp. Frågan i ärendet är om bolaget är berättigat till avdrag för skillnaden mellan angivna värde och nominellt belopp, den s.k. kapitalrabatten, som för en räntekostnad. - Nämnden gör följande bedömning. - En uttrycklig lagreglering av avdragsmöjligheterna för konverteringslån saknas. En jämförelse kan göras med skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning (optionsskuldebrev), som också regleras i 5 kap. aktiebolagslagen, och som företer stora likheter med konvertibla skuldebrev. Optionsskuldebrev ges i regel ut med en ränta som understiger marknadsräntan. Optionsrätten till nyteckning kan dock skiljas från skuldebrevet och omsättas separat. - För optionsskuldebrev finns ett uttryckligt avdragsförbud för belopp motsvarande kapitalrabatten (24 kap. 4 § inkomstskattelagen /1999:1229/, IL). Avdragsbegränsningen infördes genom lagstiftning år 1985 (SFS 1985:308). En avdragsbegränsning för optionslån

ansågs i och för sig redan föreligga enligt då rådande praxis (se bl.a. RÅ 79 1:97). Lagstiftaren pekade emellertid på nya omständigheter som skulle kunna leda till en annan utgång vid en framtida prövning i avsaknad av en uttrycklig avdragsbegränsning (prop. 1984/85:193 s. 50 ff.). Dessa var den genom lagstiftningen samtidigt föreslagna s.k. restvärdeometoden (om emissionsprisets fördelning hos förvärvaren av optionsskuldebrev, se 48 kap. 14 § IL) och en möjlig förändring av redovisningspraxis (se vidare nedan). - Ett motsvarande avdragsförbud för konvertibla skuldebrev infördes inte. I lagstiftningsärendet utgick man ifrån att någon avdragsrätt inte kunde aktualiseras för konvertibla skuldebrev främst eftersom då gällande redovisningspraxis inte tillät ett emitterande bolag att dela upp emissionspriset i en skulddel och en tillskottsdel (a. prop. s. 52). - Ett rättsfall som åberopats till stöd för denna uppfattning är RÅ 1983 Aa 109 där ett bolag vägrades avdrag för beräknad kapitalrabatt vid emission av konvertibla skuldebrev. Regeringsrätten framhöll bl.a. att skuldebrev inte getts ut för att anskaffa kapital till bolagets rörelse utan som betalning för aktier i ett annat bolag - marknadsvärdet på aktierna i det andra bolaget var vid förvärvet lägre än emissionsbeloppet. Med hänsyn därtill och till omständigheterna i övrigt ansågs det belopp som åsatts skuldebrev i sin helhet utgöra bolagets anskaffningskostnad för de förvärvade aktierna och inte till någon del avdragsgill kostnad i den egna rörelsen. - Skulden hos bolaget ansågs således inte hänförlig till rörelse utan till de förvärvade aktierna, vilka torde ha varit hänförliga till inkomstslagen kapital eller tillfällig förvärvsverksamhet motsvarande det genom 1990 års skattereform införda inkomstslaget kapital. Sedan skattereformen är emellertid all verksamhet hos aktiebolag hänförlig till inkomstslaget näringsverksamhet. - Regeringsrätten har vidare i dom den 21 november 2001, mål nr 377-2001, avgjort vissa andra frågor avseende beskattning av konvertibla skuldebrev m.m. Situationen var följande. Ett moderbolag (mb) hade till ett helägt dotterbolag (db) emitterat konvertibla skuldebrev till beräknat marknadsvärde vid emissionen. Skuldebrev hade under db:s innehavstid, på grund av konverteringsrätten, ökat i värde. Regeringsrätten likställde db:s externa avyttring av de konvertibla skuldebrev till marknadspris med den situationen att mb hade emitterat dem externt till samma pris och förklarade att db:s avyttring inte utlöste någon beskattning av db samt att mb fick anses ha gjort ett kapitaltillskott till db med belopp motsvarande skillnaden mellan vad db erhöll vid avyttringen av konverteringsrätterna och vad db vid emissionen erlagt för dem. - Utgången i detta mål ger enligt nämndens uppfattning stöd för att man numera vid emission av konvertibla skuldebrev - såvitt avser emittenten - bör skilja mellan den del av emissionspriset som är hänförlig till lånedelen av skuldebrevet och den del som är hänförlig till konverteringsrätten. - På samma sätt som för optionsskuldebrev förekom inte tidigare att konvertibla skuldebrevs emissionspris delades upp i redovisningen. Enligt Redovisningsrådets rekommendation RR 3 Redovisning av fordringar och skulder med hänsyn till räntevillkor och dold räntekompensation, som tillkom år 1992, skall emellertid belopp motsvarande kapitalrabatt på aktiebolags konvertibla lån och optionslån föras till reservfonden som överkurs på de aktier som kan komma att utges senare (numera överkursfonden). Den redovisade låneskulden (nominellt emissionsbelopp minus kapitalrabatt) skall vidare enligt RR 3 uppräknas successivt under lånets löptid med en ränta så att det redovisade skuldbeloppet vid förfallodagen överensstämmer med det nominella lånebeloppet (jfr även Redovisningsrådets utkast till den nya rekommendationen "Finansiella instrument: klassificering och upplysningar"). - Sammanfattningsvis gör nämnden följande bedömning. En uttrycklig lagreglering av avdragsmöjligheterna för konverteringslån saknas. God redovisningssed innebär att ett företag som ger ut konverteringslån skall dela upp skuldebrevens emissionspris, dvs. enligt den ekonomiska innebörd som gäller för instrumenten i fråga. Stöd för att en motsvarande uppdelning bör göras även i beskattningshänseende ges av Regeringsrättens motivering i domen i mål nr 377-2001. Med hänsyn härtill och med beaktande av att all verksamhet hos aktiebolag sedan 1990 års skattereform är hänförlig till inkomstslaget näringsverksamhet anser nämnden att ett belopp motsvarande kapitalrabatten är att se som en avdragsgill räntekostnad för bolaget på sätt närmare anges i

förhandsbeskedet.

Ledamöterna Wingren, Silfverberg och Ståhl var skiljaktiga och anförde: Av praxis följer att avdragsrätt inte föreligger för belopp, s.k. kapitalrabatt, som utgör skillnaden mellan vad ett aktiebolag erhåller vid emission av ett skuldebrev förenat med konverteringsrätt och det nominella belopp som bolaget har att utge vid lånets inlösen utan att konvertering skett (jfr bl.a. RÅ 1983 not. Aa 109 samt prop. 1984/85:193 s. 52). Senare skatte- och redovisningspraxis (Regeringsrättens dom den 21 november 2001 i mål nr 377-2001 och Redovisningsrådets rekommendation RR 3) har enligt vår mening inte inneburit någon förändring i detta hänseende. Vi anser att förhandsbeskedet hade bort utformas med utgångspunkt i det anförda.

Riksskatteverket (RSV) överklagade Skatterättsnämndens förhandsbesked och yrkade att Regeringsrätten skulle förklara att avdrag inte skall medges för skillnaden mellan lånets nominella belopp och dess beräknade nuvärde. Verket anförde bl.a. följande. Det konvertibla skuldebrevet utges i detta fall till det nominella beloppet och med en ränta som understiger marknadsräntan. Detta innebär att det rena skuldebrevsvärdet för innehavaren av skuldebrevet, konverteringsrätten oräknad, understiger det nominella beloppet på det konvertibla skuldebrevet. För bolaget innebär det att bolaget lånar 100, betalar en låg löpande ränta så länge lånet löper och sedan, om konvertering inte sker, återbetalar 100. Om skuldebrevet konverteras till aktie kommer lånebeloppet att överföras till eget, bundet kapital i bolaget. Någon kapitalrabatt i ordets egentliga betydelse, dvs. att lånet ges ut till ett pris som understiger nominellt belopp, är inte för handen. Skillnaden mellan det nominella värdet på skuldebrevet och det rena skuldebrevsvärdet utgör inte någon kostnad i skattemässig mening. Avdrag skall därför inte medges.

Bolaget yrkade att Skatterättsnämndens beslut skulle fastställas och anförde bl.a. följande. RSV:s uppfattning att värdet i fråga, som det definieras av verket, inte utgör någon kostnad i skattemässig mening är baserad på en felsyn. Givetvis gäller att avdrag inte medges för skillnaden mellan det nominella beloppet och det uppräknade värdet på lånet vid konverteringstidpunkten. Det är emellertid varken effekten av en konvertering eller det förhållandet att konverteringsrätten har ett "eget" värde som skall beaktas vid bedömningen om avdragsrätt föreligger för det belopp som allmänt kallas kapitalrabatt. Avdragsrätten gäller det belopp som enligt Redovisningsrådets rekommendation RR 3 punkt 29 skall bokföras och periodiseras som en räntekostnad.

Regeringsrätten (2002-11-19, Lindstam, Schäder, Ersson, Melin, Nord) yttrade: Skälen för Regeringsrättens avgörande. Enligt förutsättningarna för ansökningen avser sökandebolaget att ge ut konvertibla skuldebrev till det nominella beloppet och med viss nominell årlig ränta. För varje skuldebrev får en aktie i bolaget tecknas till en kurs som är "något lägre än den nuvarande börskursen". Vidare anges att en förutsättning för förhandsbeskedet är att marknadsräntan vid emissionsbeslutet för motsvarande lån utan konverteringsrätt är högre än den nominella räntan. Det förhållandet att emissionskursen likväl enligt förutsättningarna skall bestämmas till ett belopp som motsvarar det nominella värdet anges bero på att konverteringsrätten har ett förväntningsvärde som beräknas täcka skillnaden mellan nuvärdet av marknadsräntan och den nominella räntan under lånets löptid.

Regeringsrätten gör följande bedömning.

Oavsett om konverteringsrätten utnyttjas eller inte utgörs bolagets kostnad för lånet endast av den nominella ränta som bolaget fått betala till långivaren. Sker konvertering får bolaget ett kapitaltillskott motsvarande skuldebrevens nominella värde medan värdet minskar på de aktier som innehas av bolagets gamla aktieägare i det fall en aktie vid konverteringen har ett högre värde än det nominella värdet av ett skuldebrev. Varken detta förhållande eller någon annan omständighet innebär att konverteringen medför att en kostnad, utöver

den nominella räntan, uppkommer i bolagets rörelse. Svaret på fråga 1 skall utformas i enlighet härmed. Vid sådant förhållande förfaller fråga 2.

Regeringsrättens avgörande. Med ändring av Skatterättsnämndens förhandsbesked förklarar Regeringsrätten som svar på fråga 1 att skillnaden mellan konverteringslånets nominella belopp och dess nuvärde inte utgör någon avdragsgill kostnad för bolaget.

Föredraget 2002-10-30, föredragande Malmgren, målnummer 173-2002

Sökord: Förhandsbesked; Inkomst av näringsverksamhet

Litteratur: Ds Fi 1984:24 s. 103 f.; prop. 1984/85:193 s. 50-53.
